

Upadek rządu Vaclava Klausa

---

30 listopada 1997 rząd Vaclava Klausa, na skutek doniesień o posiadaniu przez jego partię tajnych kont w Szwajcarii, podał się do dymisji. Jednym z zarzutów było również przyjęcie darowizn na kampanie wyborcze od biznesmena zainteresowanego kupnem państwowych hut żelaza.

Klaus, który zasad wolnego rynku uczył się od samego Milтона Friedmana i brytyjskiej premier Margaret Thatcher, powołał Obywatelską Partię Demokratyczną - ODS, utworzoną z Forum Obywatelskiego, które wcześniej, podczas aksamitnej rewolucji w listopadzie i grudniu 1989 roku, na czele z Vaclavem Havlem negocjowało oddanie władzy przez komunistów.

Po kolejnych wyborach, gdy ODS doszła do władzy, Klaus został premierem i negocjował z Władimirem Meciarem podział na Czechy i Słowację. Jego partia utrzymała się u władzy do roku 1997, czyli do ujawnienia skandalu ze szwajcarskimi kontami jego partii, doprowadzając ostatecznie do rezygnacji gabinetu i upadku rządu. Premier oraz przychylni mu komentatorzy i dziennikarze nazywali to zamachem, z kolei Vaclav Havel określił ustępujący rząd mianem brygady cyników.

Najcięższe działo, jakim było ujawnienie nielegalnych darowizn i tajnych kont w Szwajcarii, było wytoczone przez opozycyjną Czeską Partię Socjaldemokratyczną - CSSD, niezadowoloną ze współpracy z rządem. Nie mogąc odeprzeć zarzutów, Klaus ustąpił pod naciskiem ministra finansów Ivana Pilipa i byłego ministra spraw wewnętrznych Jana Rumla, będących jednocześnie członkami jego partii. Rezygnacja została ogłoszona krótko po północy 30 listopada 1997 roku, kończąc w ten sposób żywot najdłużej urzędującego gabinetu w postkomunistycznej Europie Środkowej.

Skandale korupcyjne i równoczesna porażka dwóch partii koalicyjnych, Chrześcijańskich Demokratów i Sojuszu Obywatelsko-Demokratycznego, jak podaje Hancock i Logue w „Transitions to capitalism ...” pozostawiły rząd w ruinie i doprowadziły do osiągnięcia przez partie politycznego dna w grudniu 1997 roku.

Klausa oskarżano o próbę ukrycia przed wyborami 1996 roku źródła lewych darowizn, przelanych na

konta ODS. Wątpliwości wzbudził fakt wpłynięcia jesienią 1995 roku 7 milionów koron na konta partii, przekazanych przez byłego tenisistę Milana Srejbera, współwłaściciela Zakładów Stalowych Moravia, któremu rząd Klaus'a sprzedał jedną z trzech największych w kraju hut żelaza Trinecke Zelezarny.

Gazeta "Mlada fronta Dnes" doniosła, że niezależny audyt znalazł poważne rozbieżności w księgach partii rządzącej, a zwłaszcza w dowodach przyjęcia darowizn. Zaskoczeniem było również oświadczenie ODS o zaciągnięciu pożyczek w instytucjach, które ze swojej strony zaprzeczały, jakoby takie transakcje miały miejsce. Raport audytu zakwestionował również zniknięcie części długu odziedziczonego po wchłonięciu Partii Chrześcijańsko-Demokratycznej (KDS), kierowanej wówczas przez Ivana Pilipa.

Źródła: Transitions to capitalism and democracy in Russia and Central Europe, Achievements, Problems, Prospects, M. Donald Hancock, John Logue; nytimes.com; nybooks.com; praguepost.cz; archiv.radio.cz

Opublikowano w dniu 30.11.2016 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA